

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Taide- ja taitoaineiden sekä valinnaisten aineiden arviointi vuosiluokilla 1–9

12.4.2023

Tässä esityksessä

- Kriteerityön taustaa, lyhyesti
- Arvioinnin tehtävät
- Taide- ja taitoaineiden lukuvuosiarviointi ja päättöarviointi lyhyesti
- Kompensaatioperiaate, kokonaisarviointi
- Valinnaisten aineiden arviointi vuosiluokilla 1—9

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden (2014) uudistettu luku 6 Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi perusopetuksessa tuli voimaan 1.8.2020.

Keskeiset täsmennykset lukuun 6, POPS 2014

- Formatiivisen ja summatiivisen arvioinnin tehtäviä on tarkennettu.
- Oppilaan itsearvioinnin ja vertaispalautteen periaatteita on täsmennetty.
- Arviointiin liittyvän dokumentoinnin velvoitteita on selkiytetty.
- Päättöarvioinnin toteuttamisen ja päättöarvosanan muodostamisen linjaukset on selkiytetty.
- Todistusmerkintöjä on täsmennetty.
- Suuri osa kansallisista linjauksista on siirretty paikalliseen opetussuunnitelmaan sellaisenaan noudatettaviksi.
- Numeroarviointia on aikaistettu siten, että se aloitetaan kaikkien opetuksen järjestäjien kouluissa neljännellä vuosiluokalla.

Opetushallitus antoi päättöarvioinnin kriteerit 31.12.2020 ja ne otettiin käyttöön 1.8.2021. 6. Vuosiluokan lukuvuosiarvioinnin kriteerit annettiin 18.1.2023 ja ne otetaan käyttöön 1.8.2023 alkaen.

- Uudistustyötä tehtiin yhdessä asiantuntijoiden ja sidosryhmien kanssa.
- Tavoitteena on lisätä arvioinnin yhdenvertaisuutta sekä arvosanojen vertailukelpoisuutta.
- Täsmennetyt arvioinnin kriteerit on siirretty / siirretään paikalliseen opetussuunnitelmaan sellaisenaan noudatettaviksi.
- Toimeenpanontuki on alkanut päättöarvioinnin kriteerien osalta keväällä 2021 ja 6. vuosiluokan lukuvuosiarviointiin liittyviä koulutuksia järjestetään lukuvuoden 2023-2024 aikana
- Koulutusten sisältöihin ja aikatauluihin voi tutustua OPH.fi-sivustolla: [Apua arviointiin.](#)
- Osa koulutuksista löytyy myös OPH:n [tapahtumakalenterista](#)

Tavoitteet ja arvioinnin kohteet 6. vuosiluokan lukuvuosi-arvioinnin ja päättöarvioinnin kriteerien lähtökohtana

Opetuksen tavoite (2014 perusteet)	Sisältöalue (2014 perusteet)	Arvioinnin kohde (2014 perusteet)	Opetuksen tavoitteen pohjalta luotu oppilaan oppimisen tavoite	Osaamisen kuvaus arvosanalle 5 (uusi)	Osaamisen kuvaus arvosanalle 7 (uusi)	Osaamisen kuvaus arvosanalle 8 (2014 perusteet)	Osaamisen kuvaus arvosanalle 9 (uusi)
	S1-S3		Oppilas oppii...	Oppilas osaa...	Oppilas osaa...	Oppilas osaa...	Oppilas osaa...

Oppimisen tavoite ilmaisee **lukuvuoden 6 / koko perusopetuksen oppimäärän** tavoitteen kaikille oppilaille

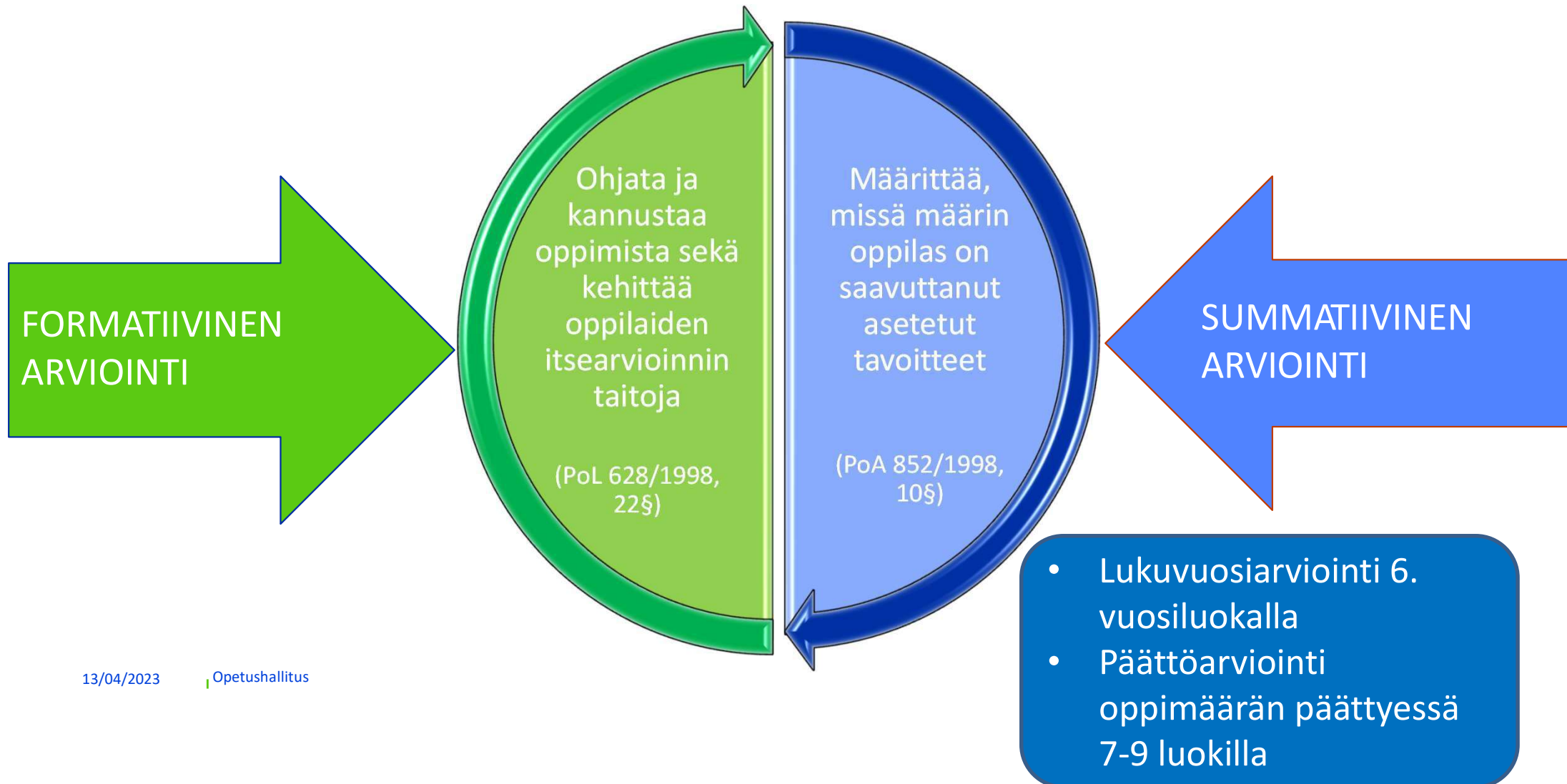
Osaamisen kuvaukset (kriteerit) ilmaisevat osaamista, joka on kunkin arvosanan saamisen edellytys

Arvioinnin tehtävät

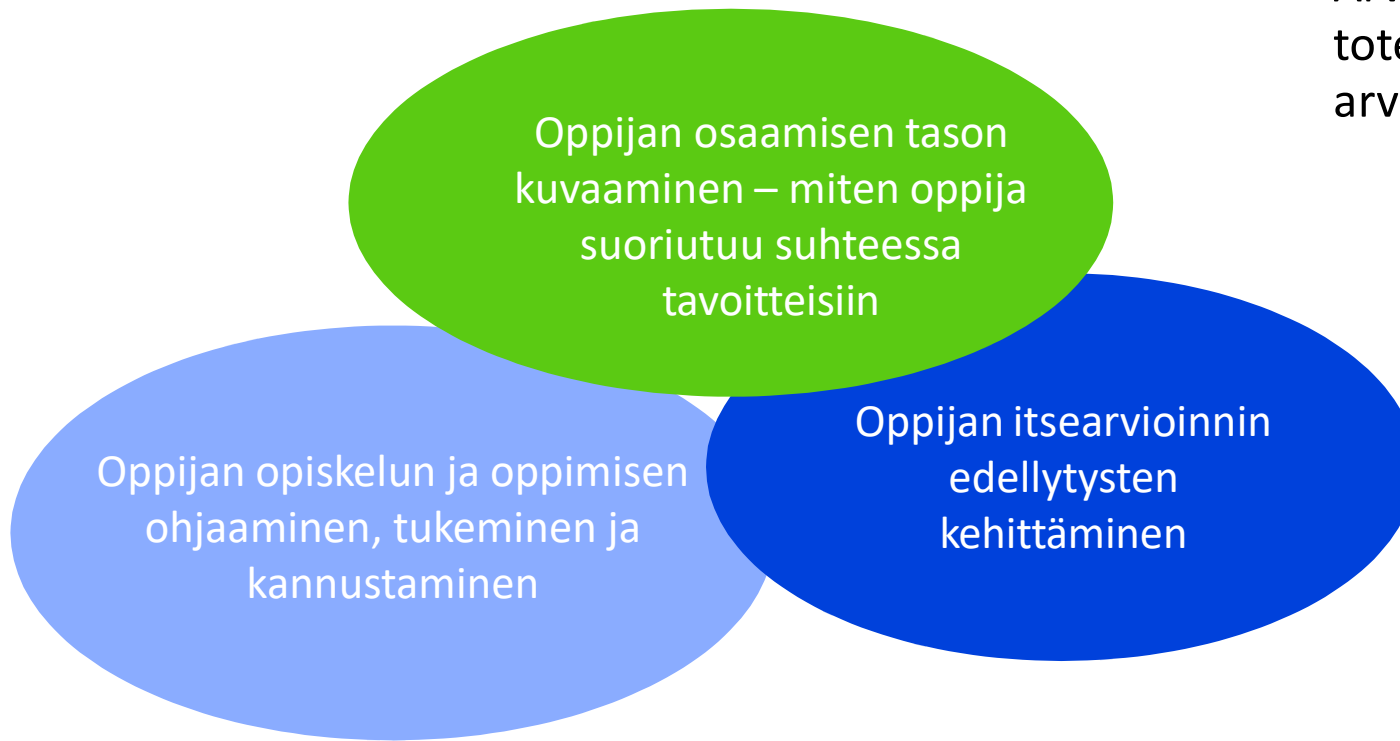
Formatiivinen ja summatiivinen arviointi

Arvioinnin toisiaan täydentävät, lakisääteiset tehtävät

Arviointi opettajan lakisääteisenä tehtävänä

Arvioinnin tehtävien toteuttamisessa tulee noudattaa arvioinnin yleisiä periaatteita.

- Kouluissa tulee olla yhtenäiset arvioinnin periaatteet ja käytänteet, jotka ilmenevät **koulun arviointikulttuurissa**.
- Opetuksen järjestäjä seuraa arvioinnin periaatteiden toteutumista kouluissa ja tukee yhtenäisen arviointikulttuurin kehittymistä.

Jotta voidaan arvioida tavoitteiden toteutumista, on opetuksen suunnittelun, toteutuksen ja arvioinnin muodostettava kokonaisuus

Jotta voi tavoitella parasta osaamista, oppilaan pitää tietää

Mitä hän on oppimassa?

- **oppimisen tavoitteet**

Mitä hänen pitäisi osata?

- **osaamisen kuvaus**

Mistä hän tietää onnistuneensa?

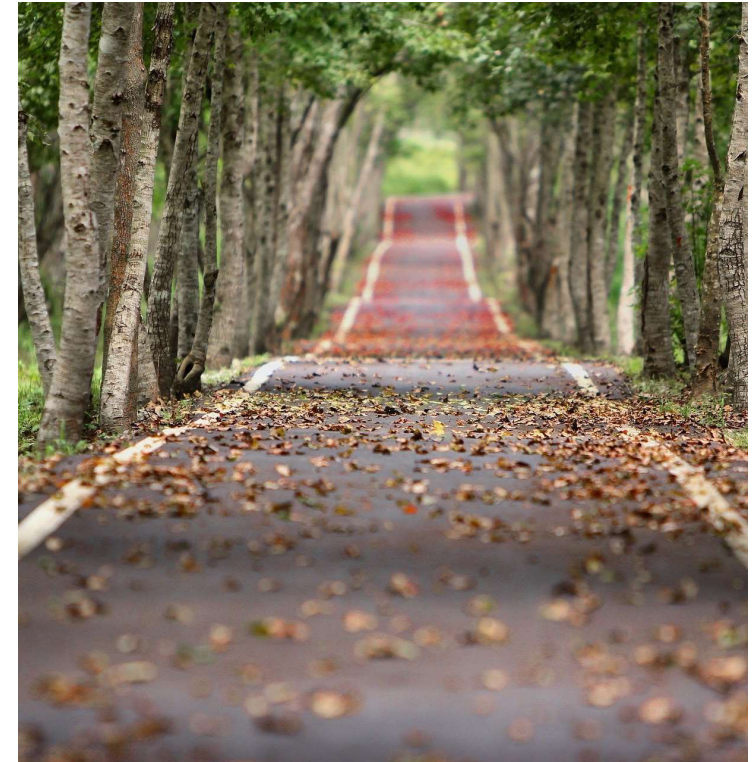
- **arvioinnin kriteerit**

OPETTAJA:

- Selvittää ja selkiyttää tavoitteet ja myös kriteerit oppilaalle
- Ohjaa oppilasta hänen opiskeluun liittyvissä pohdintoissaan
- Auttaa oppilasta näkemään hänen vahvuuksiaan, kehittämiskohteitaan ja edistymistään
- Auttaa oppilasta havainnoimaan omaa toimintaansa realistisesti, sekä kannustaa kokeilemaan, korjaamaan ja jatkamaan toimintaansa saadun palautteen avulla
- Saa palautetta omasta opetuksesta ja ohjaamisesta ja tarvittaessa muuttaa toimintaansa

Arvioinnin tehtävä: formatiivinen arviointi

- Oppimista tukevaa ja ohjaavaa palautetta
- Kehittävää, kuvailevaa, kannustavaa
- Suuntaa tulevaa
- Monimuotoista, usein tapahtuvaa
- Osa päivittäistä työskentelyä ja vuorovaikutusta, on osa pedagogiikkaa
- Systemaattista ja spontaania, opiskelu-/oppimisprosessista
- Tehdään suhteessa opetussuunnitelman perusteissa asetettuihin ja niiden pohjalta paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain tarkennettuihin **tavoitteisiin**.
- **Opettaja, oppilas itse tai joku muu henkilö, henkilöt**
- Ei vaadi dokumentaatiota

Formatiivinen arviointi

Oppilas -> **oppimaan oppimisen taitoja:**

- *Oppiaineiden tavoitteiden ymmärtäminen, mitkä ovat tavoitteeni? (tavoitetila)*
- *Oma edistyminen suhteessa tavoitteisiin, tämän hetkinen tila? (nykytila)*
- *Miten voi parantaa suoriutumista, pääsen tavoitteisiin? (muutos)*

Opettaja -> opetuksen kehittäminen (vastaamaan oppilaiden tarpeita ja tavoitteita)

Huoltajille annetaan lukuvuoden aikana tietoa oppilaan opintojen etenemisestä, työskentelystä ja käyttäytymisestä.

Oppimista edistävä

palaute

Hyvästä palautteesta oppija tietää:

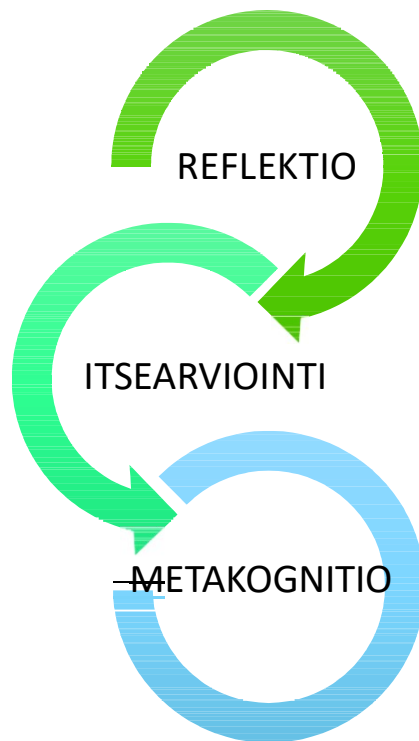
- **Mihin hän on matkalla** (Mitä hänen on tarkoitus oppia? Mikä on tavoite?)
- **Kuinka hän edistyy** (Mitä hän on jo oppinut? Miten hän on toiminut?)
- **Mihin / mitä seuraavaksi?** (Miten hän voi edistää omaa oppimistaan ja parantaa suoriutumistaan? Mitkä ovat seuraavat askeleet kohti päämäärää?)

Itsearviointi ja vertaispalaute

- Itsearviointi ja vertaispalaute ovat osa formatiivista arviointia.
- Itsearviointi = oman toiminnan jäsentynyttä arviointia
- Vertaispalaute = yksi oppimista tukevan formatiivisen arvioinnin muoto. Vertaispalautteessa*) arvioitsija ja arvioitava ovat samassa asemassa ja arviointipalautetta annetaan osana oppimisprosessia.
- Oppilaat harjoittelevat **opettajan ohjaamana** itsearvioinnin sekä vertaispalautteen antamisen ja vastaanottamisen taitoja. Niitä tulee harjoitella osana kaikkien oppiaineiden opiskelua.
- **Itsearviointi ja vertaispalaute eivät vaikuta oppiaineesta saatavaan arvosanaan tai sanalliseen arvioon.**

*) Jotta palautetta voidaan saada tai antaa, tavoitteen saavuttamista on pitänyt ensin arvioida.

Itsearviointi tukee oppimista

Omien tunteiden, ajatusten ja oppimisen tarkkailua.

Oman toiminnan jäsentynyttä arviointia.

Reflektion ja itsearvioinnin perusteella tapahtuvaa kognitiivisen toiminnan ymmärtämistä.

Summatiivinen arviointi kokoaa opittua

- Huomioidaan arvioinnin yleiset periaatteet.
- Tehdään suhteessa opetussuunnitelman perusteissa asetettuihin ja niiden pohjalta paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain kohdennettuihin tavoitteisiin.
- Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan lukuvuoden aikana tietoa oppilaan opintojen edistymisestä, työskentelystä ja käyttäytymisestä.
- Arviointi ei saa tulla yllätyksenä.

Summatiivinen arviointi

- Tehtävänä on kuvata, **kuinka hyvin ja missä määrin** oppilas on saavuttanut opetussuunnitelmassa oppiaineittain oppiaineille asetetut **tavoitteet**.
- Tehdään **vähintään jokaisen lukuvuoden päätteeksi sekä perusopetuksen päättyessä**. Lukuvuoden päätteeksi tehtävä arviointi on summatiivinen kokonaisarviointi oppilaan koko lukuvuoden suoriutumisesta.
- Summatiivisen arvioinnin tekee oppilasta opettanut **opettaja**, tai jos opettajia on useita, **opettajat yhdessä**.
- Perusopetusasetus velvoittaa antamaan kunkin lukuvuoden päättyessä oppilaalle lukuvuositodistuksen, joka sisältää sanallisesti tai numeroin ilmaistut arviot siitä, miten oppilas on kyseisenä lukuvuonna saavuttanut tavoitteet opinto-ohjelmaansa kuuluvissa oppiaineissa.
- Summatiiviseen arviointiin vaikuttavien näyttöjen arviointi tulee dokumentoida.

Esimerkkejä taide- ja taitoaineiden kriteereissä käytetyistä verbeistä

ESIMERKKINÄ KUVATAITEEN PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITEERIEIEN TIIVISTYS

Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu

- T1 Havainnoiminen: Tekee ohjeistettuna – Käyttää joitakin/useita/tarkoituksenmukaisesti ja monipuolisesti
- T2 Havaintojen sanallistaminen: Sanallistaa – Tuo keskusteluun – Osallistuu
- T3 Havaintojen kuvallinen ilmaiseminen: Ilmaisee ohjattuna – Ilmaisee kuvallisesti – Syventää ilmaisemista kuvallisesti – Käyttää monipuolisesti muita tiedon tuottamisen tapoja

Kuvallinen tuottaminen

- T4 Kuvailmaisun taitojen syventäminen: Kokeilee – Harjoittelee – Osaa – Soveltaa
- T5 Tutkiva lähestymistapa ja ongelmanratkaisutaidot: Harjoittelee – Käyttää
- T6 Kuvilla vaikuttaminen: Tunnistaa – Käyttää – Ilmaisee – Osallistuu

Visuaalisen kulttuurin tulkinta

- T7 Kuvatulkinnan menetelmät: Kokeilee – Harjoittelee – Käyttää – Soveltaa
- T8 Visuaalisen kulttuurin merkitys: Nimeää – Tarkastelee – Osallistuu – Perustelee
- T9 Kulttuuriset kuvailmaisun tavat: Kokeilee – Käyttää – Soveltaa – Kehittää

Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen

- T 10 Kannan ottaminen: Tunnistaa – Nimeää – Ottaa kantaa – Osallistuu
- T 11 Omien arvojen kuvallinen ilmaiseminen: Ottaa huomioon – Tarkastelee – Esittää näkemyksiä

T3 opastaa oppilasta suunnittelemaan ja valmistamaan yksin tai yhdessä käsityötuote tai -teos luottaen omiin esteettisiin ja teknisiin ratkaisuihin.

Oppilas suunnittelee ja valmistaa yksin tai ryhmässä käsityötuotteen tai teoksen, jossa toteutuu perustellut, esteettiset ja tekniset ratkaisut.

Tuotteen valmistaminen

- A5: Oppilas suunnittelee tai valmistaa tuotetta tai teosta opettajan konkreettisesti ohjaamana.
- A7:
- A8:
- A9: Oppilas valmistaa omaan tai yhteiseen suunnitelmaan perustuvan tuotteen tai teoksen, jossa on huomioitu esteettisyys ja toimivuus. Oppilas arvioi ja perustelee tuotteen esteettisiä tai toiminnallisia ratkaisuja.

Opetuksen tavoitteet

Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Arvioinnin kohde

Osaamisen kuvaukset (kriteerit) arvosanoille 5, 7, 8 ja 9

Opettajalle

6. vslk
lukuvuosi-
arviointi

Oppilaalle

Opettajalle ja
oppilaalle

Oppilaan
osaaminen

Käsityö

T3 opastaa oppilasta tutustumaan ja käyttämään monipuolisesti erilaisia työvälineitä, materiaaleja ja tarkoituksenmukaisia työtapoja sekä kehittämään innovaatioita

Oppilas oppii käyttämään monipuolisesti erilaisia työvälineitä sekä oppii valitsemaan tarkoituksenmukaisia materiaaleja ja käsityön työtapoja. Oppilas on kekseliäs työskentelyssään.

Työvälineiden käyttö, valmistusmenetelmien ja käsityön työtapojen tarkoituksenmukainen käyttäminen

- A5: Oppilas osallistuu molempien käsityön työtapojen opetukseen. Oppilas käyttää erilaisia työvälineitä ja materiaaleja tarvittaessa konkreettisesti ohjattuna.
- A7:
- A8:
- A9: Oppilas arvioi eri työvälineiden ja valmistusmenetelmien käyttökelpoisuutta käsityöprosessissa. Oppilas soveltaa materiaaleihin ja työtapoihin liittyvää osaamistaan kekseliäästi, kokeilevasti ja tarkoituksenmukaisesti.

Opetuksen tavoitteet

Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Arvioinnin kohde

Osaamisen kuvaukset (kriteerit) arvosanoille 5, 7, 8 ja 9

Opettajalle

Päätösarviointi, kokoaa vuosiluokat 7–9

Oppilaalle

Opettajalle ja oppilaalle

Oppilaan osaaminen

Käsityö

Kokonaisarvioinnin muodostaminen

- POPS(2014) määritellyt tavoitteet muodostavat kunkin oppiaineen vuosiluokkakokonaisuuden 1-2-, 3-6 ja 7-9
- Tavoitteiden ”esiintyminen” tai ”laajuus” voi vaihdella, kokonaisuuden kannalta kaikki ovat yhtä tärkeitä.
- Arviointi tehdään suhteessa tavoitteisiin, käytetään kriteereissä määriteltyjä osaamisen tason kuvauksia.
- Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan vuosiluokille 3–6 / 7-9 asetettujen oppiaineen tavoitteiden pohjalta ja suhteessa lukuvuosiarvioinnin / päättöarvioinnin kriteereihin.
- Osa tavoitteista on kumuloituvia prosessi- tai taitotavoitteita, osa taas selkeästi tiettyyn sisältöön viittaavia.
- Tavoitteisiin voidaan opetuksessa pyrkiä monella eri tavalla. Oppiaineesta riippuen yksittäinen tavoite voi liittyä enemmän prosessiin, taitoihin tai tiettyyn keskeiseen sisältöön.

Arvioinnin kompensatioperiaate

- Opetuksen tavoitteet kohdennetaan vuosiluokittain paikallisesti. Tällöin lukuvuosiarvioinnissa otetaan huomioon kyseiselle vuosiluokalle kohdennetut tavoitteet.
- Joissakin oppiaineissa kaikkiin opetuksen tavoitteisiin voidaan pyrkiä kaikilla vuosiluokilla. Osassa oppiaineita joihinkin opetuksen tavoitteisiin pyritään useilla vuosiluokilla, mutta jonkun tavoitteen osalta ehkä vain yhdellä vuosiluokalla.
- **Lukuvuosiarvioinnissa** paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin opetuksen tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta.
- **Päättöarvioinnissa** paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin opetuksen tavoitteen osalta vuosiluokilla 7-9 voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta.

Taide- ja taitoaineiden päättöarviointi

Päättöarvioinnin kriteerien reunaehdot

- **POPS2014** opetussuunnitelman perusteisiin ei ole tehty muutoksia oppiaineiden opetuksen tavoitteisiin eikä keskeisiin sisältöalueisiin vuosiluokilla 7–9
- Päättöarvioinnin kriteerit on muodostettu olemassa olevien opetuksen tavoitteiden, arvioinnin kohteen sekä oppiaineiden keskeisten sisältöjen pohjalta
- Uudistettu arviointiluku 6: ”Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi perusopetuksessa” (julkaistu 10.2.2020)
 - Arvioinnin yleiset periaatteet
 - Päättöarvosana on oppiaineen oppimäärän tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu **kokonaisarviointi**
 - Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta **voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta**

Kriteerien lähtökohtia

- Perusopetuksessa on **kaikille oppilaille yhteiset tavoitteet**, joiden suunnassa opetus ja oppiminen toteutuu
- Kriteeri kuvaavat tietyn arvosanan saamisen edellyttämää osaamisen tasoa.
Kriteerit eivät ole eri tasoisia tavoitteita.
- Oppiaineen opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt on vuosiluokittain tarkennettu paikallisessa opetussuunnitelmassa.
- Opetuksen tavoitteista on johdettu **oppilaan oppimisen tavoitteet, oppimisen tavoitteita ei vuosiluokkaisteta.**
- Päättöarvioinnin kriteerityössä on muokattu paikoin sekä **arvioinnin kohdetta** että **arvosanan 8 kriteeriä** eli hyvän osaamisen tason kuvausta

Pyrkimys yksiselitteisyyteen ja yhdenvertaisuuteen

Päättöarvioinnin kriteerit sisällytetään sellaisinaan paikallisiin opetussuunnitelmiin.

Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit ja valinnaiset aineet tuntijaossa

Tuntijakoasetus 2012
<https://minedu.fi/documents/1410845/4123068/Perusopetuksen-tuntijako-Valtioneuvoston-asetus-28.6.2012.pdf/8c904085-afa3-46c0-9edc-12bc3eef52bf>

Tuntijakoasetus 2018
<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2018/20180793>

Aine	Vuosiluokka	1	2	3	4	5	6	7	8	9	Yht.
Äidinkieli ja kirjallisuus		14			18				10		42
A1-kieli ¹		2			9				7		18
B1-kieli							2		4		6
Matematiikka		6			15				11		32
Ympäristöoppi		4			10						
Biologia ja maantieto ²									7		
Fysiikka ja kemia ²									7		
Terveystieto ²									3		
Ympäristö- ja luonnontietoaineet yhteensä					14				17		31
Uskonto/Elämäkatsomustieto		2			5				3		10
Historia ja yhteiskuntaoppi ³					5				7		12
Musiikki		2			4				2		8
Kuvataide		2			5				2		9
Käsityö		4			5				2		11
Liikunta		4			9				7		20
Kotitalous									3		3
Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit					6				5		11
Taide- ja taitoaineet yhteensä											62
Oppilaanohjaus									2		2
Valinnaiset aineet						9					9
Vähimmäistuntimäärä yhteensä											224
(Vapaaehtoinen A2-kieli) ⁴						(12)					(12)
(Vapaaehtoinen B2-kieli) ⁴									(4)		(4)

Taide- ja taitoaineet ja valinnaiset aineet

Luku 12.1 ja 12.2 (POPS 2014)

Taide- ja taitoaineiden oppimäärä perusopetuksessa vuosiluokilla 1–9

Kaikille yhteiset taide- ja taitoaineet

- musiikki, kuvataide, käsityö, liikunta, kotitalous
- Yhteensä vähintään 51 vvt

Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit

6 vvt vuosiluokilla 1–6

5 vvt vuosiluokilla 7–9

Valinnaisten aineiden oppimäärä, vähintään 9 vvt vuosiluokilla 1–9

Syventävät valinnaiset aineet

- syventävät, laajentavat yhteisten oppiaineiden sisältöjä
- nimi esim. Lempeästi leipoen, Bändisoittaminen, Digikuvaus, Tuunaten ja hitsaten

Soveltavat valinnaiset aineet

- voivat sisältää aineksia useasta eri oppiaineesta tai laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueista
- nimi esim. Tukioppilastoiminta, Kalastusta itsetehdyillä vaapuilla

Taide- ja taitoaineiden oppimäärien arviointi

- Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit **ovat osa** yhteisinä oppiaineina opetettavien taide- ja taitoaineiden oppimäärää ja ne myös arvioidaan osana tätä opetusta
 - Oppilas saa yhden arvosanan kustakin taide- ja taitoaineesta kaikilla niillä vuosiluokilla, joilla hän niitä opiskelee eli taide- ja taitoaineista valinnaisista tunneista
- Päättöarviointi tehdään siinä vaiheessa vuosiluokilla 7–9, kun kunkin taide- ja taitoaineen koko oppimäärä, sisältäen myös mahdolliset valinnaiset taide- ja taitoaineiden tunnit, on opiskeltu.
 - Aiempi opintojen aikaisessa arvioinnissa annettua arvosana ei aseta ennakkoehtoja oppiaineen päättöarvosanaa muodostettaessa. **Päättöarvosana voi olla aiemmassa opintojen vaiheessa annettua numeroarvosanaa alempi, ylempi tai säilyä samana.**
- Päättötodistukseen merkitään oppilaan suorittama vuosiviikkotuntimäärä vuosiluokilla 7–9.

Taide- ja taitoaineiden päättöarviointi

- Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona kunkin taide- ja taitoaineen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti.
- Päättöarviointi kuvaa sitä, **kuinka hyvin ja missä määrin** oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut kyseenomaisen taide- ja taitoaineen oppimäärän tavoitteet.
- Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon **kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt kunkin taide- ja taitoaineen oppimäärän tavoitteet** ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa.
- Päättöarvosana on kunkin taide- ja taitoaineen oppimäärän tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu **kokonaisarviointi**.

Taide- ja taitoaineiden päättöarviointi

- Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa.
- Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan kunkin taide- ja taitoaineen oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin.
- Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi **kompensoida** hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta.
- **Työskentelyn arviointi sisältyy** kunkin taide- ja taitoaineen oppimäärän päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan. <https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/tekstikaappale/429821>

Vuosiluokat 7–9

Opetuksen tavoite	Sisältöalueet	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	Arvioinnin kohde	Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Osaamisen kuvaus arvosanalle 9
T1 kannustaa oppilasta fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntamuotoja ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen	S1	Oppilas on fyysisesti aktiivinen, kokeilee erilaisia liikuntamuotoja ja harjoittelee aktiivisesti.	Fyysinen aktiivisuus ja yrittäminen	Oppilas osallistuu satunnaisesti ja valikoiden liikuntatuntien toimintaan.	Oppilas osallistuu liikuntatunneille ja kokeilee erilaisia liikuntamuotoja.	Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan yleensä aktiivisesti kokeillen ja harjoitellen erilaisia liikuntamuotoja.	Oppilas osallistuu aktiivisesti ja harjoittelee opetettuja liikuntamuotoja.

Tavoite 1 on liikunnassa tärkeä: "Ovi liikunnan maailmaan aukeaa"

- T1 on työskentelyyn liittyvä tavoite
- Työskentely on kuvattu osaamisen kuvauksissa: osallistuu, kokeilee, harjoittelee

Työskentelyn arviointi taide- ja taitoaineissa

- Työskentely liittyy vahvasti taide- ja taitoaineiden luonteeseen ja on osa **oppiaineiden arviointia**.
- Perustuu eri oppiaineissa asetettuihin **työskentelytaitojen tavoitteisiin**.
- Työskentelytaidoilla tarkoitetaan perusopetuksen aikana osana oppiaineita kehittyvää taitoa
 - työkennellä **itsenäisesti ja yhdessä**
 - suunnitella ja arvioida omaa työskentelyään
 - **toimia vastuullisesti** ja parhaansa yrittäen
 - toimia rakentavasti **vuorovaikutuksessa**.
- **Kun opettaja toteuttaa taide- ja taitoaineiden arvioinnin oppiaineiden tavoitteiden ja kriteerien mukaisesti, tulee myös työskentely arvioiduksi.**

Työskentely

- Oppilaan työskentelyyn liittyviä erityistarpeita tulee tarvittaessa kirjata oppimissuunnitelmaan tai HOJKSiin, jotta ne voidaan ottaa huomioon työskentelyn arvioinnin suunnittelussa ja toteutuksessa.
- Työskentelystä ei anneta erillisiä arvioita tai arvosanoja todistuksiin.

Osaamisen kuvauksia
päättöarvioinnin
kriteeritaulukosta
(OPH-5042-2020)

LI T7: Oppilas ymmärtää turvallisuuteen liittyviä riskitekijöitä ja toimii tunnilla turvallisesti sekä varustautuu asiallisesti. (A7)

MU T6: Oppilas käyttää musiikillisia tai muita äänellisiä elementtejä kehittäen ja toteuttaen moninaisia sekä kekseliäitä musiikillisia ideoita yksin tai ryhmän jäsenenä. (A9)

KO T8: Oppilas toimii itsenäisesti ja tasapuolisesti sekä toimii ryhmässä yhteistyökykyisesti ja vastuullisesti. (A9)

KU T4: Oppilas kokeilee jonkin materiaalin tai tekniikan käyttöä. (A5)

KS T3: Oppilas osallistuu molempien käsityön työtapojen opetukseen.

Oppilas käyttää erilaisia työvälineitä ja materiaaleja tarvittaessa konkreettisesti ohjattuna. (A5)

Huomioitavaa maahanmuuttotaustaisten oppilaiden arvioinnissa

- **sanallista arviota voidaan edelleen käyttää** päättöarviointia lukuun ottamatta myös niiden oppilaiden arvioinnissa, joiden äidinkieli on muu kuin opetuksessa käytettävä kieli
- oppilaan lukuvuositodistuksessa voi siten olla sekä sanallisia arvioita että numeroarviointia
- **arvioinnin monipuolisuus painottuu** arvioitaessa oppilasta, jonka äidinkieli on muu kuin koulun opetuskieli
- arvioinnissa tulee ottaa huomioon oppilaan kielitaidon taso *koulun opetuskielessä* sekä arvioinnin kohteena olevan *oppiaineen tiedonalan kielessä (kielitietoisuus)*
 - Mitä tämä tarkoittaa? Sitä, että
 - tulee miettiä, mikä osuus kielellä on osaamisen osoittamisessa
 - on huolehdittava siitä, että on opetettu se, mitä arvioidaan
- Erityiset opetusjärjestelyt tarvittaessa (PoL 18 §)
- Katso myös: <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/suomeen-muuttavat-ja-palaavat-oppilaat-perusopetuksessa>

Arviointi, eriyttäminen ja oppimisen tuki

Oppimäärä yksilöllistetään vasta, kun oppilas ei tuetustikaan näytä saavuttavan arvosanan 5 edellyttämää osaamisen tasoa.

Oppilas saa tukea opintoihin **eriyttämisellä, tukiopetuksella, osa-aikaisella erityisopetuksella, erityisellä tuella**

Osaamisen tasoa arvioidaan suhteessa **yleisen oppimäärän tavoitteisiin** OPS-perusteissa määritellyjä arviointikriteereitä käyttäen.

Oppilas opiskelee oppimissuunnitelmassa määriteltyjen oppiaineen **erityisten paino-alueiden mukaisesti.**

Osaamisen tasoa arvioidaan suhteessa **yleisen oppimäärän tavoitteisiin** OPS-perusteissa määritellyjä arviointikriteereitä käyttäen.

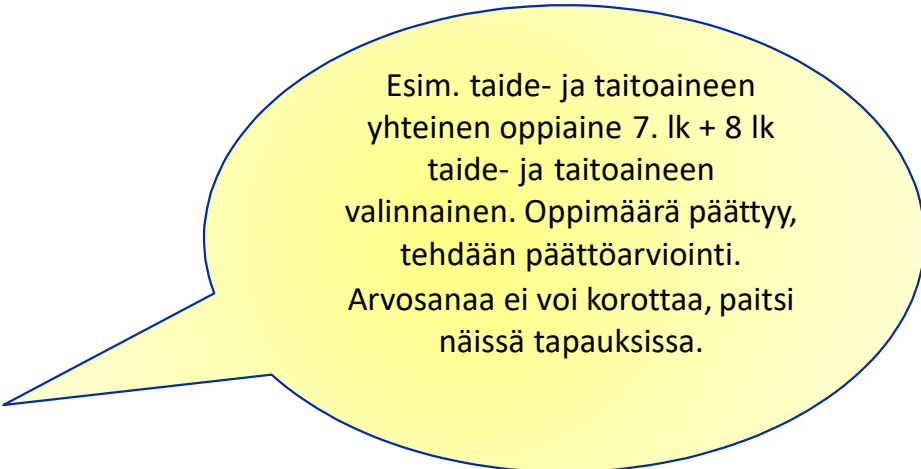
Oppilas opiskelee **yksilöllistetyn oppimäärän mukaan** yhdessä tai useammassa oppiaineessa.

Osaamisen tasoa arvioidaan suhteessa **yksilöllistettyihin tavoitteisiin** (HOJKS). OPS-perusteissa määritellyjä arviointikriteereitä ei käytetä.

Erityistä tukea saavan oppilaan päättöarviointi

- **Jos erityistä tukea saava oppilas opiskelee oppiaineen yleisen oppimäärän mukaisesti**
 - suoriutumista arvioidaan suhteessa yleisen oppimäärän tavoitteisiin käyttäen päättöarvioinnin kriteereitä
- **Oppimäärän yksilöllistäminen tehdään vasta silloin**
 - kun oppilas ei annetusta tuesta huolimatta näytä saavuttavan arvosanan 5 edellyttämää osaamisen tasoa
- **Jos oppilas opiskelee oppiaineen yksilöllistetyn oppimäärän mukaan**
 - suoriutumista arvioidaan HOJKSissa määriteltyjen yksilöllisten tavoitteiden mukaan
 - arviointi ei tällöin perustu päättöarvioinnin kriteereihin
- **Yksilöllistettyjen oppimäärien mukaisesti opiskelluissa oppiaineissa voidaan käyttää numeroarvioinnin sijaista sanallista arviota myös päättöarvioinnissa.**

Päättöarvosanan korottaminen

Esim. taide- ja taitoaineen yhteinen oppiaine 7. lk + 8 lk taide- ja taitoaineen valinnainen. Oppimäärä päättyy, tehdään päättöarviointi. Arvosanaa ei voi korottaa, paitsi näissä tapauksissa.

- **Oppiaineen oppimäärän hyväksyttyä päättöarvosanaa ei voi korottaa, paitsi seuraavissa tapauksissa:**
- yhteiseen oppiaineeseen (taide- ja taitoaineet) liittyvässä sanallisesti arvioitavassa **valinnaisessa aineessa** (1 vvt) osoitetulla osaamisella. *Tämä korottamisen periaate tulee kirjata paikalliseen opetussuunnitelmaan.*
- lisäopetuksessa tai erityisessä tutkinnossa päättötodistuksen saamisen jälkeen.
- Jos kyseessä on oppiaineen oppimäärän **hylätty suoritus**, jolloin päättöarviointia ei voida suorittaa eikä päättötodistusta voida antaa, tulee oppilaalle varata mahdollisuus opetukseen osallistumatta korottaa saamansa hylätty arvosana.

**Erotuksena taide- ja taitoaineiden valinnaisista
tunneista (11 vvt vuosiluokilla 1–9)**

Valinnaisten aineiden arviointi vuosiluokilla 1–9

Valinnaisten aineiden arviointi

- **Valinnaiset aineita voivat olla**
 - oppiaineisiin liittyviä **syventäviä** valinnaisia aineita
 - **soveltavia** valinnaisia aineita
- **Valinnaiset aineet, jotka muodostavat yhtenäisen, vähintään 2 vuosiviikkotunnin (vvt) oppimäärän vuosiluokilla 4-9, arvioidaan numeerisesti.**
- **Oppimäärältään alle 2 vuosiviikkotuntia käsittävät valinnaiset aineet arvioidaan sanallisesti**
 - Sanallisesti arvioitavista valinnaisista aineista merkitään todistukseen vuosiviikkotuntimäärä sekä merkintä **"hyväksytty"**.
 - Mikäli sanallisesti arvioitu valinnainen aine katsotaan jonkin yhteisen oppiaineen **syventäviksi opinnoiksi**, sen **suoritus voi korottaa** ko. oppiaineen arvosanaa.
 - Korottamismahdollisuus tulee kirjata paikalliseen opetussuunnitelmaan, jotta periaatteet ja menettelyt ovat yhdenmukaisia.

Valinnaiset aineet päättötodistuksessa

- Numeroin arvioitavista valinnaisista aineista merkitään todistukseen nimi, vuosiviikkotuntimäärä ja arvosana.
- Sanallisesti arvioitavista valinnaisista aineista merkitään "hyväksytty".
- Kaikki yhteisiin oppiaineisiin liittyvät oppilaan suorittamat valinnaiset aineet (syventävät valinnaiset aineet) merkitään päättötodistukseen kyseisen oppiaineen alle.
- Valinnaiset aineet (soveltavat valinnaiset aineet), jotka eivät liity mihinkään yhteiseen oppiaineeseen, merkitään todistukseen otsikon "Soveltavat valinnaiset aineet" alle.
- Mikäli oppilas vaihtaa valinnaisen aineen toiseen, merkitään päättötodistukseen kesken jääneen valinnaisaineen kohdalle numeroarvosana tai "osallistunut", ja uudesta "hyväksytty" tai numeroarvosana riippuen vuosiviikkotuntimäärästä

LUKUVUOSITODISTUS 6. VUOSILUOKKA

Opetuksen järjestäjän ja koulun
nimi Oppilaan nimi ja syntymäaika
Todistuksen antamispäivä

Oppilaanopinto-ohjelma	Laajuus	Arvio
Käyttäytyminen		9
Äidinkieli ja kirjallisuus		
Suomen kieli ja kirjallisuus	x	8
Toinen kotimainen kieli	vt	
Ruotsi (B1-oppimäärä)	x	7
Vieraskieli	vt	
Englanti (A1-oppimäärä)	x vt	10
Ranska (A2-oppimäärä)	x vt	8
Matematiikka	x vt	7*
Ympäristöoppi	x vt	5
Uskonto/elämäkatsomustieto	x vt	7
Historia	x vt	9
Yhteiskuntaoppi	x	10
Musiikki	vt x	6
Bändisoittaminen	vt	hyväksytty
Kuvataide	x vt	8
Kuvataiteen syventävä valinnainen	2	7
Käsityö	vt	9
Liikunta	vt x	10
Kotitalous	vt 1 vt	9

15/06/2021 | Opetushallitus

Oppiaineeseen liittyviä syventäviä
valinnaisia aineita

Soveltavat valinnaiset aineet

Tieto- ja viestintäteknologia	1 vt	hyväksytty
Draama	1 vt	hyväksytty

Lisätietoja:

Oppilas on opiskellut tähdellä (*) merkityt oppiaineet yksilöllistetyn oppimäärän mukaan.

Oppilas on opiskellut A-ruotsia kielikylpykielenä kaksikielisessä opetuksessa/Oppilas on opiskellut A-englantia kohdekielenä kaksikielisessä opetuksessa.

Koulun opetuskieli

Oppilas siirtyy x vuosiluokalle.

Arviointiasteikko: 4 hylätty, 5 välttävä, 6 kohtalainen, 7 tyydyttävä, 8 hyvä, 9 kiitettävä, 10 erinomainen

Todistus on Opetushallituksen 10.2.2020 hyväksymien perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukainen

Opetusryhmästä vastaavan opettajan tai rehtorin allekirjoitus

Taide- ja taitoaineiden vähimmäisvuosiviikkotunnit ja taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit: yhteensä 41 vuosiviikkotuntia vuosiluokilla 1-6.

Kotitalous-oppiaineeseen on opetuksen järjestäjän niin päättäessä mahdollista osoittaa paikallisessa tuntijaossa vuosiviikkotunteja taide- ja taitoaineiden valinnaisista tunteista (6 vt vuosiluokilla 1-6). Tuolloin kotitaloudessa tehdään vuosiviikkotuntimäärästä riippumatta numeroarviointi 4. vuosiluokasta alkaen.

PERUSOPETUKSEN

PÄÄTTÖTODISTUS

Opetuksen järjestäjän ja koulun nimi
Oppilaan koko nimi ja henkilötunnus
Todistuksen antamispäivä

Taide- ja taitoaineiden vähimmäisvuosiviikkotunnit ja taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit: yhteensä 21 vuosiviikkotuntia vuosiluokilla 7-9.

Oppilaan opinto-ohjelma

Laajuus

Arvio

Äidinkieli ja kirjallisuus

Suomen kieli ja kirjallisuus

x vvt

9 kiitettävä

Toinen kotimainen kieli

Ruotsi (B1- oppimäärä)

x vvt

8 hyvä

Vieras kieli

Englanti (A1-oppimäärä)

x vvt

10 erinomainen

Ranska (A2-oppimäärä)

x vvt

8 hyvä

Matematiikka

x vvt

9 kiitettävä

Maantieto

x vvt

5 välttävä

Biologia

x vvt

6 kohtalainen*

Fysiikka

x vvt

7 kohtalainen

Kemia

x vvt

8 tyydyttävä

Terveystieto

x vvt

9 kiitettävä

Uskonto/elämäkatsomustieto

x vvt

8 hyvä

Historia

x vvt

7 tyydyttävä

Yhteiskuntaoppi

x vvt

8 hyvä

Musiikki

x vvt

10 erinomainen

Bändisoittaminen

1 vvt

hyväksytty

Kuvataide

x vvt

9 kiitettävä

Kuvataiteen syventävä valinnainen

2 vvt

8 hyvä

Käsityö

x vvt

7 tyydyttävä

Syventävä tekstiilityö

2vvt

9 kiitettävä

Hiitsaten ja tuunaten

1vvt

hyväksytty

Kotitalous

xvvt

9 kiitettävä

Liikunta

xvvt

10 erinomainen

Kotitalous

xvvt

9 kiitettävä

Soveltavat valinnaiset aineet

Tieto- ja viestintäteknologia

1wt

hyväksytty

Kesken jäänyt
valinnainen aine

Kestävä kehitys

1wt

hyväksytty

Draama

1wt

osallistunut

Kalastusta itseohjautuvilla vaapuilla

1 vvt

hyväksytty

Oppilaan opinto-ohjelmaan on kuulunut oppilaan ohjausta ja työelämään tutustumista.

Lisätietoja:

Soveltava (esim. kahden oppiaineen yhteinen (ks+bg) valinnaisaine

Oppilas on opiskellut tähdellä (*) merkityt oppiaineet yksilöllistetyn oppimäärän mukaan.

Oppilas on opiskellut A-ruotsia kielinä/ruotsia kielinä kaksikielisessä opetuksessa/Oppilas on opiskellut A-englantia kohdekielenä kaksikielisessä opetuksessa.

Koulun opetuskieli

Arviointiasteikko: 5 välttävä, 6 kohtalainen, 7 tyydyttävä, 8 hyvä, 9 kiitettävä, 10 erinomainen

Todistus on Opetushallituksen 10.2.2020 hyväksymien perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukainen.

Perusopetuksen oppimäärä sijoittuu tasolle kaksikielisessä opetuksessa ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehässä ja eurooppalaisessa opetuksen viitekehässä.

Rehtorin lausunto

Vuosiviikkotunnit koostuvat kaikille yhteisistä käsityön vähimmäistunneista ja taide- ja taitoaineiden valinnaisista tunneista

Syventävällä valinnaisaineella voi olla kuvaava, emoaineeseen liittyvä nimi

Syventävä alle 2 vvt valinnainen arvioidaan sanallisesti – voi korottaa päättöarvosanaa; oltava määräys paikallisessa OPSssa

Ennakkokysymyksiä

Poissaolojen vaikutus arviointiin

- *”Miten arvioidaan oikeudenmukaisesti oppilaita, jotka eivät juurikaan käy koulussa? Tällaisten oppilaiden määrä lisääntyy koko ajan. On epäoikeudenmukaista, että oppilas käy kaikki tunnit ja ahkeroi ja luokkatoveri ei tunnille tule ja tekee opinnot tehtäväpakettina. Todistukseen tulisi saada jokin merkintä siitä, että opinnot on suoritettu vaihtoehtoisella tavalla. Kaikkia kun ei HOJKSatakaan.”*
- Kts. Opetushallituksen verkkosivuilta <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/oppilaan-poissaolot-ja-arviointi>
- Arvioinnin yhteydessä tulee tarkastella, mistä syystä oppilas on pois opetuksesta. Pystyykö hän osoittamaan osaamistaan oman opinto-ohjelmansa mukaisesti (opetukseen määritellyt oppimistehtävät).
- Tulee myös pohtia, miten oppilaan tukitoimet on järjestetty ja otetaanko tuki vastaan / onko tuesta apua?
- Mikä osa osaamisen arvioinnista on työskentelyn arviointia (kriteerien osaamisen tason kuvaukset)? Miten poissaoleva oppilas osoittaa työskentelyntaitoja? Miten todennetaan, että oppilas itse työskentelee oppimistehtävän mukaisesti?
- Onko tarve määritellä erityisten painoalueiden mukainen opetus?
- Huomioitavaa on, että kaikilla oppilailla on oikeus pyrkiä parhaaseen mahdolliseen lopputulokseen. Yksikään osaamisen tason kuvaus (kriteeri) ei voi olla oppilaan oppimisen tavoitteena (ns. vitospaketit).

A2- ja B2 kieli päättötodistuksessa?

- "Mikäli oppilaan huoltaja pyytää kirjallisesti, ettei oppilaan päättötodistukseen merkitä numeroarvosanaa valinnaisena aineena opiskeltavasta A2- tai B2- kielestä, arvosana jätetään pois ja päättötodistukseen tulee merkintä ”hyväksytty”. Toista kotimaista kieltä opetetaan kuitenkin yhteisenä oppiaineena ja siitä annetaan numeroarvosana."
6.11.5 Perusopetuksen päättötodistus, 6 luku, Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014)

Keskeytynyt A2- ja B2 kielen oppimäärän suoritus

- Kesken jäänyt valinnainen aine arvioidaan numeroin, mikäli oppilas on ehtinyt suorittaa kyseisestä aineesta vähintään kahden vuosiviikkotunnin laajuisen osuuden.
- Oppilaan keskeyttämän A2- tai B2- kielen oppimäärän arvosana voidaan jättää oppilaan huoltajan pyynnöstä pois päättötodistuksesta ja päättötodistukseen tulisi merkintä ”hyväksytty”.

Esimerkkejä kielten arviointiin liittyvistä projektitöistä, esimerkkitehtävistä, arvioitavista töistä ja työtavoista: <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/toisen-kotimaisen-kielen-ja-vieraiden-kielten-paattoarviointin-tukimateriaali>

Kielitaidon tason vaikutus arviointiin

- Arvioinnissa (sanallinen / numeerinen) tulee ottaa huomioon oppilaan kielitaidon taso opetuskielessä ja tiedonalan kielessä ja pohtia esimerkiksi päättöarvioinnissa sitä, missä määrin kriteerien määrittämää osaamista pitää kyetä osoittamaan kielen avulla
- Kompensaation periaatteet tavoitteiden saavuttamisen osalta ovat samat
- Arvioinnin monipuolisuus korostuu niiden oppilaiden kohdalla, joilla ei vielä ole riittäviä opetuskielen resursseja osaamisen osoittamiseen: käyttämällä apuna kuvia, piirtämistä, oppilaan kaikkia kielellisiä resursseja, täydennystehtäviä, yhdistämistehtäviä, sanaston tunnistamistehtäviä jne.
- Työskentelyn merkitystä kannattaa nostaa esille silloin, kun oppilas on opiskellut opetuskieltä vasta vähän aikaa eikä hän ole vielä oppinut tiedonalan kieltä (esimerkin voima työskentelyssä, kun sanat puuttuvat)
- Arviointimenetelmistä tulee antaa tietoa huoltajille ja varmistaa ymmärtäminen
- Lisää tietoa: <https://www.oph.fi/fi/oppimateriaali/monilukutaitoa-kielitietoisesti-eri-oppiaineissa-tietoa-ja-tyotapoja>

Arviointi ja käyttäytyminen, liikunta

Esimerkiksi päättöarvioinnin kriteerien liikunnan tukimateriaalista löytyy kohdat

- **Työskentelyn arviointi liikunnassa** (Linkki JKL yo:n kalvot aiheesta). Voi auttaa myös oppilasta ja huoltajaa hahmottamaan, mitä työskentelyn arviointi liikunnassa käytännössä on.
- **Esimerkkejä liikunnan arvioinnin haasteista** (<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/liikunnan-paattoarviointi>)
- “Puolet koululiikunnan tavoitteista kohdistuu työskentelytaitoihin, joka tuo konkreettisesti esille sen, miten monipuolinen kasvatusoppiaine liikunta on. Jos esimerkiksi vapaa-aikanaan urheileva oppilas toimisi liikuntatuntien aikana asiattomasti, yrittämättä parastaan, sekä suhtautuisi toisiin väheksyvästi kieltäytyen sovituista toimintatavoista, ei hän tällaisissa tapauksissa saavuttaisi kaikkia liikunnan tavoitteita toivotulla tavalla.”
- **Tutustu myös** muuhun liikunnan tukimateriaaliin: <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/perusopetus/liikunta-perusopetuksessa>

Kotitalouden itsenäinen suoritus kotiin? (1/3)

- Yleisesti tulee muistaa, että **kriteereitä tai oppimisen tason kuvauksia ei voi sellaisenaan käyttää oppimisen tavoitteena**. Oppilaalla on aina oltava mahdollisuus pyrkiä parhaaseen mahdolliseen oppimistulokseen.
- Yleisopetuksessa opiskelevalla oppilaalla tavoitteet ovat yhteneväiset kokonaistavoitteiden osalta.
- Mikäli oppilas ei annetusta tuesta (kolmiportainen tuki) huolimatta pääse arvosanan 5 osoittamaan tasoon, voidaan oppimäärä yksilöllistää. Yksilöllistetyn opetussuunnitelman mukaisesta opetuksesta päätetään oppilaan HOJKSsa.
- Enemmän kotitalouden arvioinnin tukimateriaalissa, Kaaron videossa (Marjaana Manninen)
<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/kotitalouden-paattoarvioinnin-kriteerien-tukimateriaali>

Kotitalousopetuksessa keskitytään oman kotitalouden arjen hallinnan kannalta keskeisiin asioihin ja tekemiseen. Se, mitä täytyy oppia tekemään, se opitaan tekemällä (POPS, 2014, Käytännön toimintataidot).

- Kotitehtävät on tärkeä osa kotitalouden oppimisprosessia. Tässä yhteydessä ennakkokysymyksen laatija tarkoitettanee erityyppisiä tehtäviä, mutta rinnastamme ne tässä kotitehtäviin. Kotitehtävinä toteutettavat oppimistehtävät vahvistavat oppilaan näkemystä arjen rutiineista ja erilaisista tavoista toteuttaa kodin tehtäviä tutussa ympäristössä. Kotitalouden kotitehtävien avulla oppilas harjaantuu myös **soveltamaan koulussa opiskeltuja asioita ja toimintoja** omaan perhevaiheeseensa, eli omaan kotikulttuuriinsa.

Kotitalouden itsenäinen suoritus kotiin? (2/3)

- Kotitehtävät ovat yleensä väljiä ja jättävät tilaa soveltamiseen ja erilaisiin vaihtoehtoihin. Kotitehtävien pohjana käytetään yleensä tyypillisiä kotitalouden työtehtäviä. Tällaisia tyypillisiä kotitalouden oppiaineen tavoitteisiin ja sisältöihin soveltuviksi työtehtäviksi voidaan katsoa esimerkiksi Tilastokeskuksen ajankäyttötutkimuksessa kodissa suoritettaviksi töiksi laskettavia esim. palkattomia kotitöitä – eli kotitalouksien itselleen tuottamat palvelut, kuten säännöllisesti toistuva asunnonhoito, siivous, ruoanlaitto, pyykinpesu ja lastenhoito tai muu huolenpito perheenjäsenistä, hankintojen ja sopimusten tekeminen, kirjanpito, voimavarojen yhteisestä käytöstä sopiminen, erilaisten suunnitelmien laatiminen, ...
kts. <https://www.stat.fi/til/kotsa/index.html>
- Koulun käytänteistä, opetuksellisista, ohjauksellisista ja kasvatuksellisista ratkaisuista on hyvä keskustella opettajien ja rehtorin kanssa. Se millaisia materiaaleja opettaja kotitalous- tai muussa opetuksessaan ja tehtävänannoissaan käyttää on riippuvainen opetettavasta kokonaisuudesta, sen erilaisista tavoitteista ja sen mahdollisista oppiainerajat ylittävistä yhteyksistä.
- Perusopetuksessa tulee huomioida kestävä elämäntapa ja kulutus kaiken opetuksen läpäisevästi, jotta jokainen oppilas saisi näin eväitä oman ja yhteisen kestävä tulevaisuuden rakentamiseen. Merkityksellisintä ja vaikuttavaa olisikin kiinnittää huomio kestäväan kehitykseen ja kustannustietoiseen sekä yhteisiä voimavaroja mielekkäästi (osallisuus perheessä/kodissa) toteuttavaan toimintaan. Oppilaan on tärkeää saada kokemus tai tietoinen pohdinta siitä, miten ja mistä kestävä ja kustannustietoinen elämäntapa ja tulevaisuus sekä yhteinen turvallinen asuinympäristö rakentuvat.
- Yhteistyö- ja vuorovaikutustaidoille on kohdennettu tavoitteet T6-T9. Tämän taitoalueen arvioinnista lisää OPHn verkkosivuilla: <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/yhteistyö-ja-vuorovaikutustaidot-kotitalouden-opetuksen-tavoitteet-t6-t7t8-ja>

Kotitalouden itsenäinen suoritus kotiin? (3/3)

Opetuksen tavoite	Sisältöalueet	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	Arvioinnin kohde	Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Osaamisen kuvaus arvosanalle 9
T3 ohjata ja rohkaista oppilasta valitsemaan ja käyttämään hyvinvointia edistävasti ja kestävän kulutuksen mukaisesti materiaaleja, työvälineitä, laitteita sekä tieto- ja viestintäteknologiaa	S1–S3	Oppilas oppii valitsemaan ja käyttämään raaka-aineita, materiaaleja, työvälineitä ja teknologiaa kestävää elämäntapaa edistävasti.	Valintojen tekeminen ja niiden perustelut toiminnassa	Oppilas harjoittelee valitsemaan ja käyttämään annettuja materiaaleja tai työvälineitä yksilöllisesti ohjattuna.	Oppilas valitsee ja käyttää raaka-aineita, materiaaleja, työvälineitä tai teknologiaa annettujen ohjeiden mukaisesti.	Oppilas soveltaa kestävän elämäntavan tietoja ja taitoja käyttäessään raaka-aineita, materiaaleja, työvälineitä tai teknologiaa.	Oppilas valitsee, käyttää ja perustelee kestävää elämäntapaa tukevia raaka-aineita, työvälineitä, materiaaleja tai teknologiaa.

Käytännön toimintataidot

Esim. Tavoite 3 (vslk 7-9)

Pohdittavaksi: T3. Taito valita ja käyttää (aineita, materiaaleja, välineitä, menetelmiä, laitteita, teknologiaa...). **Miten tämä todennetaan tilanteessa, jossa opettaja ei pysty itse havainnoimaan oppilaan toimintaa luokkatilanteessa?**

Vslk 6. KS tavoite 8

T8 herättää oppilas arvioimaan kulutus- ja tuotantotapoja kriittisesti	S1–S3, S5	Oppilas tarkastelee kulutus- ja tuotantotapoja monipuolisesti. Hän valmistaa tuotteitaan materiaalitaloudellisesti.	Kulutus- ja tuotantotapojen pohdinta	Oppilas valitsee ja käyttää materiaaleja taloudellisesti opettajan konkreettisesti ohjaamana.	Oppilas pohtii kulutus- ja tuotantotapoja opettajan ohjaamana. Oppilas valitsee ja käyttää materiaaleja taloudellisesti opettajan ohjaamana.	Oppilas osaa kertoa, miten kulutus- ja tuotantotavat vaikuttavat tuotteen elinkaareen. Oppilas valmistaa tuotteitaan materiaalitaloudellisesti.	Oppilas tarkastelee monipuolisesti kulutus- ja tuotantotapojen vaikutusta tuotteen elinkaareen. Oppilas valmistaa tuotteitaan materiaalitaloudellisesti ja perustelee valintojaan.
--	-----------	---	--------------------------------------	---	---	--	---

”Onko ajatus tarkastella omia tuotantotapoja käsityötunneilla vai globaalisti?”

- Oppimisen tavoitteena on tarkastella ja lähestyä asiaa monipuolisesti **sekä** valmistaa tuotteita materiaalitaloudellisesti.
- Tavoitetta voi lähestyä esimerkiksi tuotteen elinkaaren kautta sekä eri materiaalien taloudellisen käytön kannalta. Onko järkevää mitata materiaalin menekki reunasta vai keskeltä? Myös esimerkiksi materiaalien alkuperää ja hiilijalanjälkeä voi pohtia materiaalien kuljetuksen yhteydessä, oppilaan ikätaso huomioiden.
- Kts. esim. 6. vuosiluokan lukuvuosi-arvioinnin tukimateriaali, käsityö: <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/kasityo-6-vuosiluokan-opetuksen-tukimateriaali-ja-lukuvuosi-arviointi>

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Lämmin kiitos!

perusopetus@oph.fi

